Pleidooi voor Kinderboerderij De Heuvel 2.0

Waarde leden van onze gemeenteraad,

Dank voor de mogelijkheid om mijn zienswijze als Culemborger met u te mogen delen over een mogelijke 'ombuiging' die betrekking heeft op onze Kinderboerderij De Heuvel. Met het College deel ik de zorgen over de financiële staat van onze gemeente nu en zeker in de toekomst. Gemeenten in het gehele Koninkrijk maken zich zorgen en gemeenten met de omvang van Culemborg des te meer. Ik ben blij dat de Vereniging Nederlandse Gemeenten zich hard maakt om ook onze gemeente financieel duurzaam gezond te maken en reken op bereidwilligheid en een open houding bij de aankomende ministers van Binnenlandse Zaken en Financiën.

Dan over onze Kinderboerderij. Ik snap dat niets heilig is als het water de gemeente financieel gezien aan de lippen staat. Ook de Kinderboerderij niet. Tegelijkertijd, maak ik uit de Ombuigingsgids van het College niet op wat de inhoudelijke visie is op onze kinderboerderij. Wel lees ik dat de dieren mogelijk verdwijnen uit de Kinderboerderij. Zoals mijn 5-jarige dochter simpel zegt: *"Een kinderboerderij zonder dieren is stom!"* Het is als cola zonder prik. Als onze Markt zonder mensen. Als oud-bestuurder van zowel Jantje Beton, de landelijke brancheverenigingvoor speeltuinen als ook de vereniging van Stads- en Kinderboerderijen Nederland (met zo'n 450 leden, verspreid over heel Nederland en inclusief De Heuvel) neem ik u graag mee in een aantal inhoudelijke overwegingen in deze.

Ten eerste hebben alle Stads- en Kinderboerderijen in Nederland te maken met maatschappelijke en politieke vragen over dierenwelzijn: in hoeverre zijn deze boerderijen nog goed voor dieren? De Partij voor de Dieren in Culemborg stelt hier herhaaldelijk ook kritische vragen over. Kinderboerderijen die serieus investeren in dierenwelzijn, zorgen ervoor dat ze over een 'Kwaliteitsbewijs' beschikken van de vereniging Stads- en Kinderboerderijen Nederland. Dit kwaliteitsbewijs is afgestemd met onder meer het ministerie van LNV en de NVWA. Ook 'dierenrechtenactivisten' hebben kunnen meedenken hierover. Het kwaliteitsbewijs is goed voor dieren, goed voor bezoekers en goed voor medewerkers en vrijwilligers. Onze Kinderboerderij heeft de nodige certificaten, waaronder op het gebied van zoönosen, maar dit kwaliteitsbewijs nog niet. Daar is men wel mee bezig. Het zou goed zijn als onze kinderboerderij in Culemborg in de toekomst ook dit Kwaliteitsbewijs zou ontvangen en daarmee voldoen aan alle gewenste kwaliteitseisen. Mijn advies: neem kwaliteit en dierenwelzijn integraal mee in uw keuzes en kijk niet enkel naar de financiële belangen.

Ten tweede zijn er uiteenlopende organisatie- en financieringsvormen mogelijk voor kinderboerderijen. De gemeente is nu volledig eigenaar van de Kinderboerderij en werkgever van onder meer de hardwerkende beheerders. In verschillende andere gemeenten is gekozen voor een onafhankelijke stichting met eigen bestuur en Raad van Toezicht en met een subsidierelatie met de gemeente. Deze onafhankelijke stichtingen hebben daarnaast een financieel plan nodig om voor aanvullende financiering te zorgen, aangezien de gemeentelijke subsidie ontoereikend is. Daarvoor wordt ingezet op lokale fondsenwerving bij bedrijven en vermogensfondsen, maar ook op de steun van de lokale gemeenschap – bijvoorbeeld door structurele en incidentele particuliere donaties van bezoekers. Een goed voorbeeld daarvan is Stichting De Helderse Vallei in Den Helder (56.000 inwoners). Een aantrekkelijk recreatieve ontvangstlocatie met duurzaamheidscentrum, stadsboerderij, uitkijktoren en horecavoorziening met zo'n 150.000 bezoekers per jaar. Zij ontvangen naast gemeentesubsidie ook inkomsten vanuit het verkopen van diensten of producten vanuit hun

bezoekerscentrum, waaronder aan scholen en bezoekers. Ook ontvangen ze de nodige giften van particulieren. En aanvullend voordeel: ze zijn nu extra aantrekkelijk voor het verrichten van vrijwilligerswerk en dagbesteding voor mensen met een beperking! Een mooi en goed voorbeeld voor Culemborg en wellicht in samenwerking met een buurgemeente als Buren, vanwege onze regionale aantrekkingskracht. Ook geloof ik heilig dat wij als Culemborgse inwoners maximaal willen en zullen bijdragen aan de instandhouding van onze Kinderboerderij.

Ten derde heeft Kinderboerderij De Heuvel ook een belangrijke educatief aanbod op het gebied van natuur- en milieueducatie (NME). Juist in tijden van klimaatverandering is de noodzaak tot het vormen en opleiden van 'duurzame burgers' extra belangrijk in het primair en voortgezet onderwijs. Gemeenten die NME omarmen, maken strakke en resultaatgerichte afspraken met schoolbesturen in hun gemeente. Culemborg is een gemeente die mede hierdoor lid is van 'GDO: Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling'. NME Culemborg op de Kinderboerderij heeft hier nauw verband mee. Het ontbreekt in onze stad echter aan strakke afspraken als onderdeel van onze Lokale Educatieve Agenda. Hierdoor wordt het educatieve potentieel van onze Kinderboerderij onvoldoende benut. Te weinig kinderen en jongeren bezoeken daardoor structureel om buiten in de natuur en van de natuur te leren. Dat, terwijl schoolbesturen daarvoor financiële middelen hebben en aanvullende financiering vanuit bijvoorbeeld de provincie Gelderland mogelijk is. Benut deze educatieve kansen, omdat het goed is voor de ontwikkeling van onze jeugd – maar ook omdat het financieel bijdraagt aan het financieel gezond maken van onze Kinderboerderij.

Ten vierde beschikt onze Kinderboerderij ook over een aanzienlijke en populaire speeltuin. Deze speeltuin is een belangrijke maatschappelijke voorziening in een tijd waarin 400.000 kinderen in Nederland niet of nauwelijks buitenspelen. Ook in Culemborg spelen helaas te weinig kinderen buiten en groeien daardoor minder gezond en gelukkig op. Het verminderen van het speelaanbod op de Kinderboerderij zorgt voor nóg minder buiten spelende kinderen – met alle negatieve gevolgen van dien. Bovendien is de Kinderboerderij gratis toegankelijk, waardoor duizenden Culemborgers die in armoede leven zich altijd welkom voelen. In coronatijd zagen we bij uitstek hoe essentieel de Kinderboerderij is: als niets meer mag en kan, was de Kinderboerderij nog altijd een plek waar ouders, grootouders en hun (klein)kinderen naartoe konden gaan en konden genieten van het leven. Neem in ogenschouw dat de kinderboerderij ook een speeltuin is en daarmee een wezenlijke maatschappelijke voorziening is voor de fysieke, mentale en sociale ontwikkeling van kinderen. Daarin blijven investeren als gemeente betaalt zichzelf terug. Dat laat ook een onafhankelijke maatschappelijke batenanalyse van het speeltuinwerk duidelijk zien.

Kortom, ik geloof heilig in de toekomst van onze Kinderboerderij De Heuvel. Wel als Kinderboerderij 2.0. Als een modern duurzaamheidscentrum, maar ook als regionaal natuur- en milieueducatiecentrum. Met een garantie om het respecteren van dierenwelzijn via het Kwaliteitsbewijs. Met een toekomstbestendige organisatie- en financieringsvorm. Met maximale verbinding met het funderend onderwijs. En met een avontuurlijk en natuurlijk buitenspeelaanbod via de speeltuin. Ik vraag u al deze aspecten mee te nemen in uw besluitvorming of in het nader onderzoek dat het College heeft aangekondigd. Als betrokken Culemborger en als papa van een 5-jarige dochter die zeer regelmatig in De Heuvel te zien is, ben ik altijd en graag bereid daarover met uw Raad en College mee te denken.

Ik wens u veel wijsheid toe,

Dave Ensberg-Kleijkers